

1325 (2000) SAYILI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GÜVENLİK KONSEYİ KARARI: KADINLAR, BARIŞ VE GÜVENLİK^{14,15}

Güvenlik Konseyi tarafından 31 Ekim 2000 tarihinde
4213. toplantıda kabul edilmiştir.

Güvenlik Konseyi,

25 Ağustos 1999 tarih ve 1261 (1999) sayılı, 17 Eylül 1999 tarih ve 1265 (1999) sayılı, 19 Nisan 2000 tarih ve 1296 (2000) sayılı ve 11 Ağustos 2000 tarih ve 1314 (2000) sayılı kararları ve aynı zamanda Konsey Başkanı tarafından yapılan ilgili açıklamaları ve de Başkan'ın Birleşmiş Milletler Kadın Hakları ve Uluslararası Barış Günü (Uluslararası Kadınlar Günü) dolayısıyla 8 Mart 2000 tarihinde basına yaptığı açıklamayı (SC/6816) *hatırlatarak,*

Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu'nda (A/52/231) ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun "Kadınlar 2000: Yirmi birinci Yüzyılda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış" konulu yirmi üçüncü özel oturumunun (A/S-23/10/Rev.1) sonuç bildirisinde, özellikle kadınlar ve silahlı çatışmalar hakkında verilen sözleri *hatırlatarak,*

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerini ve Güvenlik Konseyi'ne bu Şart'la verilen uluslararası barış ve güvenliğin korunmasındaki temel sorumluluğu *akılda tutarak,*

Silahlı çatışmalardan, mülteci ya da yerinden edilmiş insanlar olarak, olumsuz etkilenenlerin büyük çoğunluğunu sivillerin, özellikle kadın ve çocukların oluşturmasını ve de savaşılan güçler ve silahlı unsurlar tarafından giderek daha fazla hedef alınmalarına ilişkin *endişesini belirterek* ve bunun kalıcı barış ve uzlaşma sürecinde devam edecek olan etkisini *kabul ederek,*

Kadınların çatışmaların önlenmesi, çözümlenmesi ve barışın sağlanmasındaki önemli rollerini *yeniden teyit ederek* ve barış ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesine yönelik çabalara kadınların tam olarak dahil edilmelerinin ve eşit katılımlarının önemini, çatışmaların önlenmesi ve çözümlenmesiyle ilgili kararların alınmasında rollerinin artırılmasının gerekliliği *üzerinde durarak,*

Kadınların ve kız çocukların çatışmalar süresince ve sonrasındaki haklarını koruyan uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukukunun tamamen uygulanmasının gerekliliğini *yeniden teyit ederek,*

Bütün tarafların mayın temizleme ve mayın konusunda farkındalık artırma programlarında kadınların ve kız çocukların özel gereksinimlerinin dikkate alındığından emin olmalarının *gerekliliğine vurgu yaparak,*

14 1325 (2000) Sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı: Kadınlar, Barış ve Güvenlik (*Resolution 1325 (2000) Adopted by United Nations Security Council: Women and Peace and Security*) metninin orijinali için bkz. http://www.un.org/events/res_1325e.pdf (erişim: 28 Eylül 2009).

15 Bu metnin İngilizceden Türkçeye çevirisi Sevinç Eryılmaz Dilek tarafından yapılmıştır.

Barış koruma operasyonlarında toplumsal cinsiyet bakış açısının hakim kılınmasına ilişkin acil ihtiyacı kabul ederek ve bu bağlamda Çok Boyutlu Barış Destek Operasyonlarında Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısının Hakim Kılınması için Namibya Eylem Planı ve Windhoek Bildirgesi'ni (S/2000/693) *belirterek*,

Başkan'ın 8 Mart 2000 tarihinde yaptığı basın açıklamasında yer alan, kadınların ve kız çocukların çatışma durumlarında korunması, özel gereksinimleri ve kadınların ve çocukların insan hakları hakkında, barış gücü personelinin özel eğitim almalarına dair tavsiyesinin önemini de *kabul ederek*,

Silahlı çatışmaların kadınlar ve kız çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin bir anlayış geliştirilmesinin ve onların korunması ve barış süreçlerine tamamen dahil edilmesi için etkili kurumsal düzenlemeler yapılmasının uluslararası barış ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesinde önemli ölçüde yararlı olabileceğini *kabul ederek*,

Silahlı çatışmaların kadınlar ve kız çocuklar üzerindeki etkilerine dair verilerin birleştirilmesi gerekliliğini *belirterek*,

1. Üye Devletlere, çatışmaların önlenmesi, yönetilmesi ve çözülmesiyle ilgili ulusal, bölgesel ve uluslararası kurum ve mekanizmalarda kadınların tüm karar alma düzeylerinde daha fazla temsil edilmelerini sağlama konusunda *çağrıda bulunur*;

2. Genel Sekreteri, çatışmaların çözümü ve barışın sağlanması süreçlerine kadınların karar alma düzeylerinde katılımlarının artırılmasını öngören stratejik planını (A/49/587) uygulama konusunda *teşvik eder*;

3. Genel Sekretere, kendisini yüksek makamlarda temsil etmek üzere daha fazla kadın personeli elçi veya özel temsilci olarak ataması konusunda *çağrıda bulunur* ve bu bağlamda, Üye Devletlere düzenli olarak güncellenecek ortak bir liste için adaylarını Genel Sekretere bildirmeleri konusunda *çağrıda bulunur*;

4. Genel Sekretere Birleşmiş Milletler'in saha operasyonlarında ve özellikle askeri gözlemciler, sivil polis, insan hakları ve insani yardım personelinde kadınların rollerini ve katkılarını genişletmek için çalışması *çağrısında bulunur*;

5. Barış koruma operasyonlarına toplumsal cinsiyet bakış açısını getirme konusundaki istekliliğini ifade eder ve Genel Sekreteri uygun olan yerlerde, saha operasyonlarının toplumsal cinsiyet bileşenini içermesini sağlamaya *teşvik eder*;

6. Genel Sekreterden, Üye Devletlere kadınların korunması, hakları ve özel ihtiyaçları ve barışı korumaya ve tesis etmeye ilişkin bütün tedbirlere kadınların katılmasının önemi hakkında eğitim kılavuzları ve malzemeleri sağlamasını *rica eder*, Üye Devletleri HIV/AIDS konusunda farkındalık artıracak eğitim kadar bu hususları da göreve hazır askeri personel ile sivil polisin ulusal eğitim programlarına dahil etmeye *davet eder* ve ayrıca Genel Sekreterden, barış koruma operasyonlarındaki sivil personelin benzer bir eğitim almasını sağlamasını *rica eder*;

7. Üye Devletlere, diğerlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler Kadınlar Kalkınma Fonu, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi, ilgili fon ve programlarca üstlenilenler de dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyete duyarlılığı artırmaya yönelik eğitim çabalarına gönüllü mali, teknik ve lojistik desteği artırmaları konusunda *çağrıda bulunur*;

8. Bütün ilgili taraflara, barış anlaşmalarının görüşülmesi ve uygulanması sırasın-

da, diğerlerinin yanı sıra şu hususlarda toplumsal cinsiyet bakış açısını benimsemeleri çağrısında bulunur:

(a) Çatışma sonrası geri dönme ve geri yerleşme ve rehabilitasyon, yeniden bütünleşme ve çatışma sonrası yeniden inşa sırasında kadınların ve kız çocukların özel gereksinimleri;

(b) Kadınların yerel barış girişimlerini ve çatışmaları çözmeye yönelik yerli toplumlara ait süreçleri destekleyecek ve barış anlaşmalarının bütün uygulama mekanizmalarında kadınları içerecek tedbirler;

(c) Kadınların ve kız çocukların insan haklarına saygı gösterilmesini ve bu hakların korunmasını sağlayacak, özellikle anayasa, seçim sistemi, polis ve yargı ile ilişkili tedbirler;

9. Tüm tarafları, silahlı çatışmalarda kadınların ve kız çocukların, özellikle sivil insanlar olarak hakları ve korunmalarına ilişkin ve özellikle 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve 1977'de buna eklenen Protokoller, 1951 tarihli Mülteci Sözleşmesi ve 1967 tarihli Ek Protokol, 1979 tarihli Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve 1999 tarihinde eklenen İhtiyari Protokol, 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve 25 Mayıs 2000'de eklenen iki İhtiyari Protokol ile üstlendikleri yükümlülükler de dahil olmak üzere, uygulanabilir uluslararası hukuka tamamen saygı göstermeye ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni kuran Roma Statüsü'nün ilgili hükümlerini akılda tutmaya çağırır;

10. Silahlı çatışmaların tüm taraflarını, kadınları ve kız çocuklarını toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten, özellikle tecavüz ve diğer cinsel istismar biçimlerinden ve silahlı çatışma durumlarındaki bütün diğer şiddet biçimlerinden korumaya yönelik özel tedbirler almaya çağırır;

11. Tüm Devletlerin kadınlara ve kız çocuklarına karşı cinsel ve diğer tür şiddet içerenler de dahil olmak üzere soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları gibi suçlardan sorumlu olanların dokunulmazlıklarına son verilmesindeki ve kovuşturulmasındaki sorumluluklarını *vurgular* ve bu bağlamda, bu suçları olanaklı tüm hallerde af hükümleri dışında tutmanın gerekliliğinin *üzerinde durur*;

12. Silahlı çatışmaların tüm taraflarını, mülteci kampları ve yerleşimlerinin sivil ve insani niteliğine saygı göstermeye, tasarımlarında da dahil olmak üzere, kadınların ve kız çocuklarının özel gereksinimlerini dikkate almaya çağırır; 19 Kasım 1998 tarih ve 1208 (1998) sayılı ve 19 Nisan 2000 tarih ve 1296 (2000) sayılı kararlarını *hatırlar*;

13. Silahsızlanma, seferberliğin sona ermesi ve yeniden bütünleşmenin planlanmasında yer alan herkesi, eskiden savaşmış olan kadın ve erkeklerin farklı gereksinimlerini dikkate almaya ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaya teşvik eder;

14. Birleşmiş Milletler Şartı'nın 41. maddesi çerçevesinde tedbir alındığında, kadınların ve kız çocuklarının özel gereksinimlerini dikkate alarak uygun insancil istisnalar sağlamak için, tedbirlerin sivil nüfus üzerindeki olası etkilerini göz önünde bulundurmaya hazır olduğunu *yeniden teyit eder*;

15. Güvenlik Konseyi görevlerinin yerel ve uluslararası kadın gruplarına da danı-

şarak toplumsal cinsiyetle ilgili konuları ve kadın haklarını dikkate almasını sağlamak hususundaki istekliliğini *ifade eder*;

16. Genel Sekreteri, silahlı çatışmaların kadınlar ve kız çocukları üzerindeki etkileri, kadınların barışın sağlanmasındaki rolü, barış ve çatışma çözme süreçlerinin toplumsal cinsiyet boyutları hakkında bir çalışma yapmaya *davet eder* ve ayrıca Güvenlik Konseyi'ne bu çalışmanın sonuçları hakkında bir rapor sunmayı ve bunu tüm Birleşmiş Milletler Üye Devletlerince erişilebilir kılmayı *talep eder*;

17. Genel Sekreterden, uygun olduğu durumlarda, barış güçlerinin görev yaptığı süre boyunca toplumsal cinsiyet bakış açısının ve kadınlar ve kız çocuklarıyla ilgili diğer tüm konularda kaydedilen ilerlemelerin Güvenlik Konseyi'ne sunduğu raporlara dahil edilmesini *rica eder*;

18. Bu konuyu aktif olarak gündeminde tutmaya *karar verir*.